

TREŚĆ TOMU II.

IX. MAŁOPOLANIE.

Strona

Główn e herby i rody. Toporecykowie: Tęczyńscy, Pileccy. Leliwici: Melsztyńscy, Tarnowscy. Rozejm w Starczynie. Zjazd Sieradzki. Arcybiskup Bodzanta. Mazowieckie sympaty duchowieństwa i szlachty. Wybór Jadwigi. Zamyśły Ziemowita. Rozchwanie małżeństwa Jadwigi z Wilhelmem. Nowy układ o Jadwigę w Koszycach. Przyznanie Polakom wolności wyboru męża. Ziemowit w Kujawach i w Sieradzu. Odnowienie wojny. Arcybiskup w kłopotach. Wkroczenie Węgrów. Próżny termin na ś. Marcin. Poselstwo do Węgier. Przytrzymanie zakładników w Węgrzech. Zniechęcenie się Małopolan. Odprawa Zygmunta. Wierność Leliwitów. Ostatni termin do świątek. Spytko z Melsztyna. Zamieszka. Diabeł Wenecki. Zdzierstwa sądowe. 1.

X. PRZYJŚCIE JADWIGI.

Wjazd przez góry. Widok kraju. Okolica Tatrzańska. Pogórze i Powiśle. Zamki pańskie. Rycerskość. Polor zagraniczny. Wpływ cudzoziemczyzny. Dwory i dworki. Pożycie i obyczaje szlachty drobniejszej. Mniejsza różnica między szlachtą a kmieciem. Wyobrażenia nowoczesne. Pospólność i rozdzielnosc. Wieś polska. Kmieć zamożniejszy. Lepszy byt klas »robotnych«. Wieś magdeburska. Plebania. Gospodarstwo plebańskie. Starania i zasługi duchowieństwa około gospodarstwa krajowego. Klasztory. Urzędy i urzędnicy prawa xiążęcego i ziemiańskiego. Kasztelani i starości. Woje-

wodowie, podkomorzowie, sędzie. Urzędy nadworne. Wszyscy sądzą. Sumiennosc publiczna. Wda mazowiecki Andrzej Ciolek. Biskupowie. Żupy krakowskie. Dochody publiczne. Miasteczka. Położenie Krakowa.

75

XI. KORONACYA. KRAKÓW.

Obrzęd koronacyjny. Miasto i mieszczaństwo krakowskie. Urzędy miejskie. Cudzoziemczyzna. Wielka ludność. Dwórki szlacheckie. Mieszczaństwo przeciw szlachcie i duchowieństwu. Młodzieńczość miasta. „Bogacze” i „Ubodzy”. Rozliczność i obyczaje cechów. Stan kupiecki. Stosunki i drogi handlowe. Trakt bałtycki. Miedź i sukna polskie. Trakt wschodni. Czerwiec. Trakt wrocławski. Hansa. Moneta. Wexle. Procenta. Szalbierstwo. Żydzi krakowscy. Zamożność i wykwintność. Pożycie domowe mieszczań. Strój zbytkowy. Łakocie. Wygody. Rozrywki. Kuglarze. Zamiłowanie w muzyce. Zabawy mężczyzn i kobiet. Wesela. Rękawka i Konik. Miłosierność i wojenność. Wędrownosc mieszczań. Kopernikowie. Pierwsze czynności Jadwigi. Dokumenty. Fundacye. Nabożeństwo powszechne do M. Boskiej. Czasy łaski. Zabytki czci Bogarodzicy. Klasztor Paulinów na Jasnej górze. Rozstawienie się Częstochowy. Pielgrzymki jubileuszowe. Miejsca cudowne. Wizye. Polityka.

156.

XII. JAGIELŁO.

Zamysły panów krakowskich. Gniewosz z Dalewic. Litwa. Ślady porozumienia między nią a Krakowem. Położenie Jagiellny. Zjazd chrzestny. Nowa wojna. Witołd. Pojednanie z Jagiellą. Posyłki panów polskich do Litwy. Ziemowit przeciw Jagiellie. Ciągła wojna z Krzyżakami. Stanowcza zgoda z Witołdem. Sprzeczność losów Jagiellny i Witołda. Charakter Jagiellny. Poselstwo swadziebne do Krakowa. Zobowiązania się Jagiellny. Odprawa posłów do Węgier. Stan rzeczy w Węgrzech. Pomysłne przyjęcie poselstwa litewskiego. Powrót posłów do Krakowa. Uspokojenie Jadwigi. Zjazd krakowski. Poselstwo z odpowiedzią Jagiellie. Ponowienie zobowiązań Jagiellny. Nowy napad Krzyżaków. Inny przeciwnik, Wilhelm.

205.

XIII. WILHELM.

Wznowienie umów rakuzkich w Budzie. Przrzeczenie pokładzin w Krakowie. Zmiana w usposobieniu Jadwigi. Wyprawa swadziebna po obiedwie córki Ludwika. Początkowa pomyślność Zygmunta w Węgrzech. Nagłe zmuszenie do ucieczki. Przybycie Wilhelma do Krakowa. Charakter Wilhelma „Wytwornego”. Obraz wytworności rycerskiej XIV stolecia. Nowocześniejsza ceremonialność i pretensjonalność w stroju, przysmakach stołu, wygodach. Rażąca przytem prostaczosc wyobrażeń. Schadzki Wilhelma i Jadwigi u Franciszkanów. Średniowieczna gościnność klasztorów. Nadużycia w tej mierze. Festyny XIV wieku. Muzyka. Płasy. Towarzystwo. Zalotnictwo. Piększydła. Mody. Rozmowa i zwyczaje kochanków. Przyzwitość średniowieczna. Naiwnosc. Niemoralność. Ogólny rzut oka na zgromadzenie balowe. Zamiar dopełnienia przrzeczonych pokładzin. Zgoda Jadwigi z Ziemowitem. Przeciwnie konszakt panów z Władysławem Opolskim. Poselstwo po Jagiellę. Tajemne wprowadzenie Wilhelma na zamek. Wygnanie go ztamtąd. Ostateczna umowa posłów z Jagiellą w Wołkowysku. Próba udania się Jadwigi do Wilhelma. Zamknięcie bram. Rozłączenie Jadwigi z Wilhelmem. Zmuszenie Wilhelma do ucieczki z Krakowa. Równy los obudwóch wypraw swadziebnych. Nadciągnięcie Jagiellny.

255.

XIV. WŁADYSŁAW II.

Potrzeba przyzwolenia Jadwigi na zamęczenie z Jagiellą. Przedstawienia duchowne w tej mierze. Ustawy kanoniczne względem zrekowin dzieci. Wszechstronne nalegania. Poselstwo Zawiszy Oleśnickiego. Weselny pochód Jagiellny. Odprawa Zawiszy. Jagiello w klasztorze Świętokrzyskim. Zakładnicy litewscy. Wjazd do Krakowa. Chrzest Jagiellny. Z greckiego-li obrządku czy z pogaństwa? Unieważnienie ślubów z Wilhelmem. Niechęć Wilhelma ku Jadwidze. Ślub z Jagiellą. Dokument swobód. Coraz wyższe usamowładnienie szlachty. Koronacya Władysława II. Gody weselne. Trzy sakramenty. Hojna wdzięczność króla względem panów i książąt. Inne zaślubiny xiążące. Podróż do Wielkopolski. Niesforne tam przyjęcie. Spór o stacyą w dobrach duchownych. Nabożeństwo wielkanocne. Sądy. Wygnanie i ulaskawienie Bartosza z Wi-

szemburga. Ukaranie Diabła Weneckiego. Spokój powszechny. Zabiegi Krzyżaków i Wilhelma przeciw małżeństwu Jagiellowemu. Wyprawa krzyżacka z Andrzejem Połockim. Szczęśliwy odpór za pomocą Polaków. Przymierze Jagielly z królową Elżbietą. Sprawa małżeństwa przed trybunałem papieżkim. Upadek nadziei Wilhelma. 318.

DOPISKI.

- X. Do str. 13. Początkowy rodowód Melsztyńskich i Tarnowskich. . 367.
- XI. Do str. 68 i 137. O czasie przybycia i koronacyi Jadwigi. . . 373.
- XII. Do str. 260. O Swadźbie zbrojnej Zygmunta. 374.
- XIII. Do str. 258. Mikołaj z Olssolina kasztelan zawichostski. . . . 376.
- XIV. Do str. 307. O „zamieszkaniu” Wilhelma na zamku krakowskim. 378.
- XV. Do str. 311. Dokument oddania Jadwigi W. xięciu Jagielle. . 393.
- XVI. Do str. 329. Dzień chrztu, zaślubin i koronacyi Jagielly. . . 394.
- XVII. Do str. 354. O chrzcie Jagielly 397.